

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

127. SESJA PLENARNA KR-U, 31.1.2018–1.2.2018

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Przyszłość programu COSME po 2020 r.: perspektywa regionalna i lokalna

(2018/C 176/04)

Sprawozdawca: Robert Sorin NEGOIȚĂ (RO/PES), burmistrz sektora 3. miasta wydzielonego Bukareszt

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Wzywa Komisję Europejską do zapewnienia przewidywalnych i stabilnych ram wsparcia dla MŚP na okres po roku 2020 przez stworzenie odnowionego i wzmocnionego programu będącego kontynuacją programu COSME, uwzględniającego potrzeby różnorodnych MŚP na różnych obszarach UE.
2. Stwierdza, że zarówno przedsiębiorcy, jak i pośrednicy finansowi w wielu miejscach UE nie są świadomi istnienia instrumentów finansowych dostępnych w ramach programu COSME. Sugeruje zatem wzmocnienie działań służących informowaniu i rozpowszechnianiu wiedzy na temat instrumentów dostępnych w całej UE.
3. Wskazuje na potrzebę przeznaczenia wystarczających zasobów na ułatwienie dostępu do finansowania możliwie jak najszerszej grupie małych przedsiębiorstw działających w różnych regionach. Stoi na stanowisku, że propagowanie partnerstw publiczno-prywatnych między pośrednikami finansowymi a podmiotami regionalnymi i lokalnymi służących wspólnemu wdrażaniu ukierunkowanych instrumentów finansowych, które to partnerstwa uzupełniłyby istniejące gwarancje i finansowanie kapitałowe, mogłyby przyczynić się do realizacji długoterminowego celu dotyczącego uzyskania zrównoważonego wzrostu i tworzenia zatrudnienia.
4. Pochwala inicjatywę dotyczącą Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości i zdecydowanie popiera jej kontynuację i rozszerzenie, a także nadanie jej większego znaczenia w ramach programu, który zastąpi program COSME. Stwierdza, że sieci tej brakuje zasięgu i widoczności, zwłaszcza w niektórych krajach, na obszarach wiejskich i w regionach oddalonych, a także na obszarach o niższej gęstości zaludnienia. Sugeruje zatem poszerzenie punktów kontaktowych Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości, by zapewnić jej jak największy zasięg terytorialny.
5. Proponuje, aby w ramach programu będącego kontynuacją programu COSME priorytetowo traktować takie cele, jak promowanie przedsiębiorczości we wszystkich sektorach i na różnych rodzajach terytoriów, w tym w regionach słabiej rozwiniętych, regionach peryferyjnych i na obszarach podmiejskich, a także wzmocnianie regionalnych ekosystemów biznesowych poprzez wspieranie tworzenia map ekosystemów i powiązanie bardziej zaawansowanych regionów z regionami nadal nadrabiającymi zaległości.
6. Uważa, że w kolejnym okresie programowania należy zwiększyć przejrzystość i synergię między różnymi instrumentami unijnymi wspierającymi MŚP. Wzywa zatem Komisję Europejską do jasnego określenia funkcji i zakresu poszczególnych instrumentów służących wsparciu MŚP i przedsiębiorców, by uniknąć tworzenia równoległych struktur oraz zapewnić beneficjentom i pośrednikom finansowym łatwy dostęp do informacji na temat wszystkich dostępnych instrumentów.

7. Uważa, że oczekiwane zapotrzebowanie na Instrument Gwarancji Kredytowych w ramach programu COSME jest tak duże, że do jego zaspokojenia może nie wystarczyć nawet zwiększenie środków finansowych na ten instrument przewidziane w ramach EFIS 2.0. Dlatego należy rozważyć przeznaczenie dodatkowych środków na program COSME ⁽¹⁾.
8. Uważa, że należałoby dokonać przeglądu *obwieszczenia Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji*. Obecny poziom minimalnej stawki wynikający z obwieszczenia jest rzeczywiście dość wysoki w porównaniu z bieżącym oprocentowaniem kredytów.
9. Proponuje, by instrumenty finansowe zapewniające częściową ochronę ryzyka kredytowego udostępniane z Instrumentu Gwarancji Kredytowych w ramach programu COSME (COSME LGF) pokrywały do 80 % ryzyka kredytowego. Bez takiej gwarancji projekty często nie byłyby realizowane przez MŚP, czego wynikiem byłaby nieoptymalna sytuacja w zakresie inwestycji. Gwarancje są zaprojektowane w taki sposób, by odpowiednio reagować na modele biznesowe MŚP, umożliwiając im zrównoważony rozwój w perspektywie długoterminowej.
10. Uważa, że należy doprecyzować, czy finansowanie w ramach programu COSME można łączyć z innymi funduszami UE.
11. Uważa, że próg kredytowy w wysokości 150 tys. EUR, powyżej którego należy sprawdzić, czy MŚP nie kwalifikuje się do finansowania w ramach programu „Horyzont 2020”, należy podwyższyć do 500 tys. EUR. Jednocześnie minimalny okres zapadalności kredytu wynoszący jeden rok powinien zostać skrócony, a maksymalny okres zapadalności przedłużony powyżej dziesięciu lat.
12. Uważa, że jeśli chodzi o przedsiębiorców w sektorach wzrostu, którzy poszukują kapitału wysokiego ryzyka ale pragną zachować kontrolę nad własnymi przedsiębiorstwami, stwierdzono że rozwiązania nie można szukać za pośrednictwem aniołów biznesu. Dlatego należy zwrócić uwagę na stymulowanie innych rodzajów finansowania ryzyka, takich jak finansowanie typu *mezzanine*.
13. Sądzi, że wsparcie w ramach programu COSME za pomocą EFI dla prywatnych pośredników finansowych można by uzupełnić wsparciem udzielanym z regionalnych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez władze regionalne lub regionalne agencje rozwoju. Kilka regionów mogłoby połączyć siły w celu ustanowienia wspólnych funduszy inwestycyjnych.
14. Jest zdania, że do wspierania otoczenia biznesowego potrzebna jest skuteczna koordynacja programów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich dotyczących otoczenia biznesowego i związanych z nim jednolitych przepisów we wszystkich państwach członkowskich.
15. Uważa, że należy w większym stopniu skupić się na środkach podejmowanych przez władze lokalne i regionalne na rzecz promowania przedsiębiorczości i przedsiębiorstw typu start-up będących małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz że należy podjąć działania mające na celu zwiększenie roli władz lokalnych i regionalnych we wspieraniu otoczenia biznesowego i rozwijaniu partnerstw publiczno-prywatnych.

Wsparcie dla MŚP i przedsiębiorców po 2020 r.

16. Podkreśla, że MŚP oraz przedsiębiorstwa typu start-up i scale-up są główną siłą napędową wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w Europie oraz tworzą stabilne, lokalne zatrudnienie, co wzmacnia tkankę społeczną i gospodarczą tych obszarów.
17. Podkreśla potrzebę wzmocnienia europejskich ekosystemów przedsiębiorczości poprzez zapewnianie ukierunkowanego wsparcia dla MŚP oraz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up w ramach spójnej, skutecznej i ukierunkowanej na wyniki europejskiej polityki w zakresie MŚP.
18. Wskazuje na potrzebę uzupełnienia tych ram wsparcia mechanizmem zapewniającym, że w ramach polityki w zakresie MŚP w całej UE zachowane są zasady wielopoziomowego sprawowania rządów przez wiele podmiotów. Dlatego ponawia swój apel, wyrażony już w opinii w sprawie inteligentnych regulacji dla MŚP ⁽²⁾, o formalne i systematyczne włączanie pełnomocników ds. MŚP na poziomie lokalnym i regionalnym w sieć pełnomocników ds. MŚP, działającą jako główny instrument zarządzania unijną polityką w zakresie małych i średnich przedsiębiorstw.

⁽¹⁾ Zob. np. Ewa Chomowicz: *EU budget post-Brexit. Confronting reality, exploring viable solutions [Budżet UE po brexicie. Twarzą w twarz z rzeczywistością – poszukiwanie realnych rozwiązań]*, Bruksela, European Policy Centre [wersja internetowa], s. 5–6 i 25–26, marzec 2017 r.; Jörg Haas i Eulalia Rubio: *Brexit and the EU budget. Threat or opportunity? [Brexit a budżet UE. Zagrożenie czy szansa?]*, Berlin, Delors Institute, s. 8–18, styczeń 2017 r.

⁽²⁾ Opinia KR-u w sprawie inteligentnych regulacji dla MŚP (sprawozdawca: Christian Buchmann (AT/EPL), ECON-VI/020), pkt 8.

Dostęp do finansowania

19. Podkreśla, że największa część budżetu programu COSME jest przeznaczana na ułatwianie dostępu MŚP do finansowania; uważa, że celem przyszłego programu wspierającego te przedsiębiorstwa powinna nadal być realizacja priorytetu dotyczącego likwidacji luki w finansowaniu MŚP.
20. Wnosi jednak o to, by dołożono szczególnych starań w celu zapewnienia, że program będący kontynuacją programu COSME będzie uwzględniał potrzeby finansowe całego spektrum MŚP w różnych regionach UE, w tym tradycyjnych MŚP, indywidualnych przedsiębiorców, mikroprzedsiębiorstw i szybko rozwijających się przedsiębiorstw typu start-up i scale-up.
21. Uważa, że program, który zastąpi program COSME powinien uwzględniać obecny kontekst pokryzysowy, w którym tworzenie miejsc pracy wciąż nie idzie w parze z przywracaniem wcześniejszego poziomu PKB, a także kłaść szczególny nacisk na wsparcie dla tworzenia miejsc pracy w MŚP i mikroprzedsiębiorstwach.
22. Zwraca uwagę na konieczność przeznaczenia wystarczających zasobów na ułatwienie dostępu do finansowania możliwie jak najszerszej grupie przedsiębiorstw z różnych obszarów, w tym tradycyjnym MŚP, mikroprzedsiębiorstwom, spółdzielniom i przedsiębiorstwom gospodarki społecznej, oraz na różnych etapach rozwoju przedsiębiorstw.
23. Zauważa, że wielu potencjalnych przedsiębiorców nie posiada niezbędnych informacji ani podstawowych umiejętności z zakresu przedsiębiorczości wymaganych do założenia firmy. Proponuje wspieranie tych potencjalnych przedsiębiorców poprzez pomoc na wczesnym etapie zapewniającą szkolenia dostosowane do potrzeb jeszcze przed uruchomieniem przedsiębiorstwa.
24. Ponawia propozycję poczynioną w opinii w sprawie inteligentnych regulacji dla MŚP⁽³⁾ dotyczącą utworzenia europejskiego systemu Take One, który zachęcałby indywidualnego przedsiębiorcę lub mikroprzedsiębiorstwo do zatrudnienia pierwszego pracownika dzięki bodźcom finansowym i elastycznym przepisom. Uważa, że można by finansować taki system za pośrednictwem programu COSME.
25. Zauważa, że Instrument Gwarancji Kredytowych wciąż ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia wspierania dostępu MŚP do finansowania. Wnosi, by w programie będącym kontynuacją programu COSME tego rodzaju instrument wyposażono w odpowiednie zasoby umożliwiające zaspokojenie potrzeb na finansowanie MŚP. Uważa, że instrument taki nie powinien wprowadzać ograniczeń, tylko pozostać otwarty na różne rodzaje przedsiębiorstw. Sądzi, że wzmocnienie instytucji udzielających gwarancji i uwzględnienie ich w łańcuchu kredytowym może ułatwić dostęp MŚP do finansowania. Dlatego proponuje włączenie instytucji udzielających gwarancji w opracowanie i realizację instrumentów gwarancyjnych w ramach programu, który ma zastąpić program COSME.
26. Zauważa, że inwestowanie w kapitał typu venture i inne formy finansowania ryzyka ma na ogół miejsce przede wszystkim na dużych obszarach miejskich i metropolitalnych oraz że ograniczona liczba pośredników finansowych działających obecnie pod egidą Instrumentu Kapitałowego dla Wzrostu w ramach programu COSME, a także ich ograniczone ukierunkowanie sektorowe, mogą stanowić przeszkodę w dostępie do finansowania z tego instrumentu dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność i znajdujących się na etapie wzrostu.
27. W związku z tym proponuje rozważenie, w jaki sposób można by uzupełnić obecne, całkowicie oparte na popycie podejście, o instrument w zakresie kapitału podwyższonego ryzyka, oparty na wspólnym zarządzaniu zasobami oraz potencjalnie angażujący władze lokalne i regionalne, agencje rozwoju i banki w ramach programu będącego kontynuacją programu COSME, aby zapewnić bardziej zrównoważoną dostępność kapitału wysokiego ryzyka w całej UE.
28. Uważa, że alternatywne rodzaje finansowania, takie jak finansowanie społecznościowe, crowdfunding udziałowy czy pożyczki społecznościowe, mogą okazać się użytecznymi narzędziami ulepszającymi dostęp do finansowania i wspierającymi innowacyjne przedsiębiorstwa. Sugeruje, by w ramach programu, który zastąpi program COSME utworzono precyzyjne ramy na rzecz wdrażania instrumentów finansowych poprzez alternatywne źródła finansowania.
29. Proponuje utworzenie grupy ekspertów w dziedzinie alternatywnych źródeł finansowania z udziałem praktyków szczebla regionalnego i lokalnego, by przekazać inspirację i wskazówki do tworzenia tych ram i zapewnić, że uwzględniają one zróżnicowane potrzeby przedsiębiorców oraz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up w różnych ekosystemach biznesowych na poziomie lokalnym i regionalnym.

⁽³⁾ Opinia KR-u w sprawie inteligentnych regulacji dla MŚP (sprawozdawca: Christian Buchmann (AT/EPL), ECON-VI/020), pkt 48.

Dostęp do rynków

30. Jest zdania, że działania na szczeblu UE mające na celu wsparcie umiędzynarodowienia europejskich MŚP mogą i muszą skutkować prawdziwą wartością dodaną dla przedsiębiorstw tego rodzaju pragnących rozwijać się również za granicą. Uważa, że działania te powinny uzupełniać inicjatywy istniejące na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, z myślą o uniknięciu powielania działań oraz utworzeniu wszechstronnego i spójnego zbioru środków.

31. W związku z tym pochwała inicjatywę w zakresie Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości współfinansowaną w ramach programu COSME, która zapewnia europejskim MŚP usługi doradcze w dziedzinie ekspansji zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym, a także w dziedzinie sprzyjania i rozwijania innowacji, w tym dostępu do finansowania; w kontekście brexitu, zdecydowanie wspiera także dalsze działanie tej sieci, jej rozbudowę i zwiększenie jej znaczenia w ramach programu będącego kontynuacją programu COSME.

32. Podkreśla zdecydowany wymiar lokalny i regionalny punktów kontaktowych Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości, w skład których wchodzi w dużej mierze agencje ds. rozwoju regionalnego, przedsiębiorczości i innowacji, regionalne izby handlowo-przemysłowe, klastry i uczelnie, głęboko zakorzenione w lokalnej rzeczywistości i pozostające w ścisłym kontakcie z lokalnymi MŚP.

33. Zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania istotną rolę we wspieraniu MŚP w stawianiu czoła ich konkurencji, dostępie do rynków zagranicznych oraz poszukiwaniu nowych partnerów handlowych w Unii i poza jej granicami.

34. Podkreśla, że program będący kontynuacją programu COSME powinien zapewniać, że Europejska Sieć Przedsiębiorczości pozostanie ściśle powiązana z lokalnymi i regionalnymi ekosystemami przedsiębiorczości oraz że nawiązywana będzie ścisła współpraca z podmiotami lokalnymi i regionalnymi, w tym z władzami lokalnymi i regionalnymi.

Wspieranie przedsiębiorczości

35. Wyraża uznanie dla założeń i wyników programu „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców finansowanego w ramach obecnego programu COSME i zaleca jego kontynuację w ramach kolejnego programu.

36. Proponuje, aby w uzupełnieniu pracy doradców ds. zwiększania skali działalności przewidzianych ramach inicjatywy na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up stanowiącej element usług Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości powstała sieć regionalnych i lokalnych promotorów ds. zwiększania skali działalności. Sieć taka mogłaby stanowić podstawę partnerstw międzyregionalnych na rzecz zwiększania skali działalności i oferowałaby usługi w zakresie nawiązywania wzajemnych kontaktów oraz wspierania współpracy międzyregionalnej i inwestycji transgranicznych.

37. Sugeruje, że należałoby wzmocnić usługi doradcze i informacyjne Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości w obszarze dostępu do transgranicznych zamówień publicznych i możliwości transgranicznego przenoszenia własności przedsiębiorstw.

38. Podkreśla konieczność zapewnienia odpowiedniego wsparcia dla MŚP w kolejnych wieloletnich ramach finansowych po roku 2020 poprzez zwiększenie komplementarności i unikanie nakładania się różnych instrumentów finansowania MŚP dostarczanych przez Komisję Europejską oraz przez EBI/EFI.

Program COSME w kontekście innych programów UE

39. Stwierdza, że obecne środki finansowe przeznaczone na program COSME, stanowiące mniej niż 0,3 % unijnego budżetu, nie odzwierciedlają kluczowej roli, jaką MŚP i przedsiębiorcy odgrywają w pobudzaniu wzrostu gospodarczego i tworzeniu miejsc pracy. Uznaje jednak, że linie finansowania wspierające dostęp MŚP do finansowania istnieją również w ramach innych programów UE.

40. Jest zdania, że ze względu na znaczące środki przeznaczone na wsparcie dla MŚP w ramach obecnego celu tematycznego nr 3 europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych „Wzmacnianie konkurencyjności MŚP” kluczowe znaczenie ma koordynacja programu będącego kontynuacją programu COSME z tymi funduszami. Z myślą o zapewnieniu lepszej koordynacji tych instrumentów zaleca zatem utworzenie grupy sterującej ds. MŚP z udziałem odpowiednich służb Komisji i KR-u oraz reprezentantów instytucjonalnych władz lokalnych i regionalnych na szczeblu europejskim.

41. Sugeruje wprowadzenie pojedynczych punktów kontaktowych zapewniających MŚP i przedsiębiorcom informacje na temat wszystkich odpowiednich instrumentów dostępnych w ramach różnych funduszy i programów UE, a także dostęp do nich. Jest zdania, że poszerzona Europejska Sieć Przedsiębiorczości o zwiększonym znaczeniu mogłaby pełnić tę funkcję w terenie.

42. Wzywa Komisję do uproszczenia zarówno dostępu do instrumentów finansowych w ramach programów indywidualnych, jak i łączenia wsparcia z programu COSME lub programu, który go zastąpi, ze wsparciem z innych funduszy i programów. Ponownie wyraża zaniepokojenie, które zawarł już w opinii w sprawie inteligentnych regulacji dla MŚP⁽⁴⁾ i dotyczące utrudnień spowodowanych niespójnymi wymogami i sprzecznymi definicjami stosowanymi w politykach sektorowych UE.

Bruksela, dnia 31 stycznia 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽⁴⁾ Opinia KR-u w sprawie inteligentnych regulacji dla MŚP (sprawozdawca: Christian Buchmann (AT/EPL), ECON-VI/020), pkt 14.